

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1984

1119841186,9

COBISS •

OBSEDIŠČE: CELJE

MERX VESTNIK

Številka 9 — Leto IV — December 1984

Glasilo delavcev sozd Merx

Sozd Merx združuje: Avto Tehnika Celje, Blagovni center Celje, Dravinjski dom Slovenske Konjice, Gostinsko podjetje Celje, Hoteli-gostinstvo Celje, Kmetijska zadruga Celje, Kmetijska zadruga Laško, Kmetijska zadruga Slovenske Konjice, Kmetijski kombinat Sentjur, Košenjak Dravograd, Mlinsko predelovalna industrija Celje, Moda Celje, Potrošnik Celje, Reklama Celje, Savinja Mozirje, Teko Celje, Tkanina Celje, Turist Nazarje, Zdravilišče Dobrna in delovna skupnost skupnih služb sozda. — Naklada: 7200 izvodov: Izhaja enkrat mesečno. — Ureja uredniški odbor s kolektivno odgovornostjo: Zdenka Zimšek, Karmen Magyar, Zdenka Deteček, Danica Dosedla, Boris Kmet, Fanika Ilijaš, Minka Bajda, Bojan Dežan, Zlatka Šošarič, Jelka Samec, Savo Ostrožnik in Zdenka Mažgon. Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, Delo — tozd Delavska enotnost. Naslov uredništva: Sozd Merx, Ul. 29. novembra 16, 63000 Celje — telefon (063) 21-352. Rokopisov in slik ne vračamo. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo sozda Merx Celje oproščeno plačevanja davka, sklep št. 421-1/72. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica, Ljubljana.

*Delavcem sozda Merx, njihovim svojcem in prijateljem,
poslovnim sodelavcem in občanom želimo srečno in uspeha polno
novo leto 1985*

Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije, kolektivni poslovodni organ sozda in uredništvo Vestnika

Poslovanje sozda Merx v prvih devetih mesecih leta 1984

Z rezultati ne smemo biti zadovoljni

Poslovne rezultate sozda Merx moramo vsekakor analizirati v kontekstu celotnega gospodarstva. Naši rezultati so nekoliko slabši in so posledica ostrih administrativnih škarij zveznega izvršnega sveta prav na področju, kjer naš sozd realizira večino celotnega prihodka in dohodka. Če gledamo iz tega zornega kota, jih lahko ocenjujemo kot zadovoljive, kar pa nikakor ne pomeni, da smo in smemo biti z njimi zadovoljni. V obdobju do konca leta bomo na eni strani posvečali pozornost reševanju organizacij združenega dela v izgubi, na drugi strani pa bomo planirali aktivnosti v zadnjem letu tega srednjeročnega obdobja in iskali srednjeročne in dolgoročne perspektive naših delovnih organizacij.

Celotni prihodek

V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo pridobili v sozdu Merx Celje 29,5 milijarde dinarjev celotnega prihodka, kar je 53,9 odstotka več kot v enakem obdobju lani. Najnižjo rast celotnega prihodka beležijo delovne skupnosti (indeks 128), najvišjo pa trgovina na veliko (indeks 164).

Ocenjevati celotni prihodek sozda Merx kot celote je glede na raznolikost dejavnosti v sozdu težko, saj se indeksi dejavnosti objektivno gibljejo zelo različno.

CELOTNI PRIHODEK

v 000 din

	30. 9. 1983	30. 9. 1984	Ind.	Struktura %	
				1983	1984
Kmetijstvo	1,289.278	2,038.568	158	6,7	6,9
Proizvodnja	1,082.168	1,568.909	145	5,7	5,3
Predelava	1,626.314	2,253.868	139	8,5	7,6
SKUPAJ	3,997.760	5,860.645	147	20,9	19,8
Trgovina na veliko	6,204.545	10,145.214	164	32,4	34,4
Trgovina na malo	6,459.253	9,823.251	152	33,7	33,3
SKUPAJ	12,663.798	19,968.465	158	66,1	67,7
Storitve	1,112.380	1,744.056	157	5,8	5,9
Gostinstvo in turizem	943.066	1,322.330	140	4,9	4,5
Transport	217.118	317.484	146	1,1	1,0
DSSS	223.563	286.227	128	1,2	1,0
SOZD MERX	19,157.686	29,499.207	154	100	100

Porabljena sredstva

Porabljena sredstva so bila za 54,5 odstotka višja kot v enakem lanskem obdobju in so znašala 25,8 milijarde dinarjev. Rast porabljenih sredstev prehiteva rast celotnega prihodka za 0,6 indekse točke, kar ima za posledico vnovičen padeč stopnje ekonomičnosti, ki v sozdu znaša le še 114,3 stopnje ekonomičnosti. Indeks rasti oziroma padca so se gibali različno glede na dejavnosti v sozdu. Zlasti odstotno pajo delovne skupnosti, kjer so bila porabljena sredstva nominalno celo nižja, indeks ekonomičnosti je višji za 36,4 odstotka, stopnja pa dosega zavidljivih 382.

V tem poglavju bi zlasti želeli opozoriti na izredno nizko in skrajno podcenjeno amortizacijo, ki je po devetih mesecih znašala le 273 milijonov dinarjev ali le 17,4 odstotka več kot v enakem lanskem obdobju. Da bi ohranili realno vrednost, bi morala rasti vsaj tako kot materialni stroški, ti so se dvignili z indeksom 155, in bi morala biti višja vsaj za 90 milijonov dinarjev. Ker pa s politiko podcenjene amortizacije nismo začeli šele letos, bi morala biti sredstva, ki jih izločamo za obnavljanje osnovnih sredstev, še toliko višja. Porabljena sredstva predstavljajo kar 87,43 odstotkov celotnega prihodka — še v enakem obdobju lani 87,12 odstotka.

Dohodek

V prvih devetih mesecih smo dosegli 3,7 milijarde dinarjev

Kljub temu pa želimo opozoriti, da je bil celotni prihodek v prvih treh mesecih še za 59 odstotkov višji kot v enakem obdobju lani, ob polletju za 57,2 odstotka višji, v devetih mesecih pa le še 53,9 odstotkov višji, iz česar sicer še ne moremo sklepati o tendenčnem padanju celotnega prihodka, saj je obravnavano obdobje mnogo prekratko, vendar pa 5 indeksnih točk nižji celotni prihodek ob skokoviti rasti inflacije, ki ga realno še dodatno razvrednoti, lahko in mora pomeniti resen opomin vsem poslovnim in strokovnim delavcem, da analizirajo visok realni padeč celotnega prihodka, saj naj bi (uradno priznana) inflacija v tem obdobju znašala 61,5 odstotka.

Tudi deleži dejavnosti v celotnem prihodu so se nekoliko menjali. Trgovina ima že kar 67,7 odstotkov deleža, in to izključno na račun trgovine na veliko, ki je svoj odstotni delež povečala za dve indeksni točki.

Visok realni padeč celotnega prihodka je skoraj v celoti posledica nižje realne kupne moči prebivalstva, ki predstavlja v strukturi naših kupcev (storitev in izdelkov) najvišji delež. Iz priložene tabele in grafikona je podrobneje razvidna rast nominalnega celotnega prihodka, indeks rasti in delež v celotnem prihodu sozda.

dohodka ali za 50,1 odstotka več kot v lanskem obdobju. Dohodek je porasel za 3,8 indekse točke počasneje kot celotni prihodek. Kljub temu bi želeli opozoriti, da ima dohodek v letošnjem letu tendenco rasti, saj smo v prvih treh mesecih (primerjava z lanskim enakim obdobjem) dosegli za 41 odstotkov višji dohodek, ob polletju za 47,6 odstotka višjega in v devetih mesecih za 50,1 odstotka višji dohodek, kljub temu, da je celotni prihodek padal.

Upoštevati moramo, da izkazuje previsok dohodek, saj zaradi politike podcenjene amortizacije del te prelivamo v dohodek.

Vsekakor dosegamo prenizek dohodek, saj ne zadostuje, da bi pokrivali vse svoje obveznosti — zaradi tega izkazuje tudi izgubo. Glede na zakon o celotnem prihodu in odhodku, ki bo stopil v veljavo prihodnje leto, izkazuje mnogo prenizek dohodek, saj bo le-ta razen realne osebnosti politike obnavljanja osnovnih sredstev bistveno zmanjšal dohodek tudi zaradi kratkoročnih obresti. Obresti predstavljajo že kar 24,54 odstotkov v dohodku ali 910 milijonov dinarjev. Še v enakem obdobju lani je znašal delež še 15,43 odstotka.

Strukturni deleži niso doživeli kakšnih bistvenih sprememb. Kot v celotnem prihodu je narasel delež trgovine na veliko za 2,3 strukturne točke. Strukturni deleži dejavnosti v dohodku sozda so nekoliko drugačni kot v celot-

nem prihodu sozda, kar je povezano z »dohodkovnostjo« posamezne dejavnosti in s trenutnim položajem celotne dejavnosti v Jugoslaviji.

Delež akumulacije v dohodku je padel s 10,3 na 7,7 odstotka ali približno za četrtno. Najbolj je padel v proizvodnji, najbolj narasel v gostinstvu in turizmu, za 34 odstotkov, pri storitvah za 88 odstotkov, vendar pa dosega storitve nadpovprečno

DOHODEK

v 000 din

	30. 9. 1983	30. 9. 1984	Ind.	Struktura %	
				1983	1984
Kmetijstvo	103.623	186.217	180	4,2	5,0
Proizvodnja	275.575	334.430	121	11,2	9,1
Predelava	133.891	190.974	143	5,4	5,1
SKUPAJ	513.089	711.621	139	20,8	19,2
Trgovina na veliko	470.412	793.243	169	19,1	21,4
Trgovina na malo	746.116	1.114.781	149	30,2	30,1
SKUPAJ	1.216.528	1.908.024	157	41,3	51,5
Storitve	136.521	207.486	152	5,5	5,6
Gostinstvo in turizem	356.563	524.861	147	14,4	14,2
Transport	101.740	143.738	141	4,1	3,8
DSSS	143.735	211.301	147	5,9	5,7
SOZD MERX	2,468.178	3,707.032	150	100	100

Obresti

Kar 910 milijonov dinarjev obresti v prvih devetih letošnjih mesecih je predvsem posledica visoke obrestne mere. Indeks 238,8 odstotkov pove, da obresti niso večje le zaradi višje obrestne mere, temveč tudi novega zadolževanja. Vzroke za tako visoke obresti je iskati predvsem v neustreznih virih, prelivanju obratnih sredstev v dolgoročne plasaje, kar vse pa izhaja iz prenizke akumulacije in reprodukcijske sposobnosti sozda Merx, toda ne le našega slabšega dela, temveč predvsem zaradi skrajno neugodnega družbenoekonomskega položaja naših dejavnosti v našem gospodarstvu. Okolje nas sili v večje in višje investicije, naše zadovoljevanje potreb okolja po novih objektih pa nas sili (ob nizki akumulativnosti) v dodatno zadolževanje.

Zanimivo je, da deleži obresti v dejavnostih v celotnih obrestih sozda v prvih devetih mesecih bistveno ne odstopajo od lanskega primerjalnega obdobja. Tudi indeksi so zelo podobni, razen v storitvah in v delovnih skupnostih, kjer izkazuje indeksa, nižja od sozdovskega povprečja.

Osebnih dohodki

Ali so naši osebni dohodki previsoki ali prenizki? Posvečamo dovolj pozornosti ohranjanju osebnega in skupnega standarda? Ali nam rezultati omogočajo tako delitev čistega dohodka?

Na ta in še na nekatera druga vprašanja bomo skušali odgovoriti v tem poglavju.

Za osebne dohodke smo v sozdu Merx namenili v preteklih devetih mesecih poslovanja milijardo 675 milijonov dinarjev ali 45,2 odstotka več kot v enakem lanskem obdobju, povprečni osebni mesečni dohodek je bil višji za 47 odstotkov in znaša 21.111 dinarjev. Najvišje povprečne mesečne dohodke so izplačevali v delovni organizaciji Dravinjski dom, tozdr Varnost (32.556 dinarjev), najnižje pa v Kmetijskem kombinatu Šentjur, tozdr Lastna proizvodnja (17.265 dinarjev). Menimo, da taka odstopanja niso rezultat boljšega in odgovornejšega dela delavcev

akumulativnost dohodka v sozdu Merx.

Če upoštevamo čisto akumulacijo sozda, od katere odštejemo izgubo, bi naš delež akumulacije v strukturi dohodka znašal le še 3,4 odstotke, kar pomeni, da ob ustvarjenem dohodku sozda v višini 100 dinarjev razporedimo le še 34 dinarjev za akumulacijo oziroma na 100 dinarjev celotnega prihodka izločamo le še čistih 43 par za akumulacijo.

znotraj sozda, temveč in predvsem posledica ugodnejših pogojev gospodarjenja, zlasti v trgovini na veliko, kjer so v sozdu trenutno v najugodnejšem položaju.

Že bežen pregled povprečnih mesečnih osebnih dohodkov potrjuje, da v sozdu Merx ne vidimo enotne politike na področju osebnih dohodkov. Zato bodo morali predvsem strokovni delavci ob pomoči poslovoznih delavcev izpostaviti in izvajati enotno politiko osebnih dohodkov v sozdu Merx. Kajti, zaradi administrativnega določanja pogojev gospodarjenja se lahko že jutri tozdr, kjer trenutno izplačuje visoke osebne dohodke, znajde na drugem bregu.

Mesečni osebni neto dohodek na delavca z indeksom 147 je sicer ugoden, toda če upoštevamo, da smo bili že v prejšnjih letih primorani voditi politiko nizkih osebnih dohodkov — le tako smo omogočali enostavno in delno razširjeno reprodukcijo, na svojih prelikih vzdrževali normalno preskrbo našega prodajnega trga — je nominalni osebni dohodek še vedno nizek. Komentarju o realni vrednosti naših osebnih dohodkov se namerno izogibamo.

Ali lahko tako nizki osebni dohodki, ki za več kot 4 tisočake zaostajajo za slovenskim povprečjem, motivirajo delavce k boljšim delovnim rezultatom? Osebnih dohodki predstavljajo le še simboličnih 5,7 odstotka celotnega prihodka. Je taka višina osebnih dohodkov dovolj stimulativna za ustvarjalnost, iniciativnost, inventivnost? Ali bomo sposobni pridobiti strokovne delavce, ki jim poleg nizkih in nestimulativnih pogojev nimamo kaj ponuditi?

V sozdu Merx kot celoti smo kršitelji družbenega dogovora o razporejanju sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, saj je delež akumulacije v dohodku padel s 10,3 na 7,7 odstotka pa tudi naše zaostajanje za dohodkom je prenizko (5 namesto 10 odstotkov). Prihodnost ni ne v sozdu in ne v celotni družbi preveč rožnata.

Menimo pa, da bi ob primerjalno zastavljeni politiki na tem področju lahko še marsikaj

izboljšali in vsaj delavcem, ki že danes živijo na robu življenjskega minimuma, omogočili dostojnejše osebne dohodke, odvisno od zahtevnosti in pogojev dela, ne le od administrativno določenih pogojev gospodarjenja, ki imajo visok vpliv na rezultate dela.

Akumulacija

6.600 delavcev sozda Merx je v prvih devetih mesecih letošnjega leta ustvarilo le slabih 290 milijonov dinarjev akumulacije, od tega 100 milijonov rezervnega sklada in 15 milijonov amortizacije nad predpisano minimalno stopnjo. Indeks 112,4 pove vse, vendar pa moramo ob tem opozoriti, da je čiste akumulacije po pokritju izgub le še 114 milijonov, kar je premalo celo za formiranje obveznega rezervnega sklada, ki bi ga glede na dohodek morali razporediti v višini 148 milijonov. Sozd kot celota ima torej po devetih mesecih 34 milijonov premalo ustvarjenega čistega dohodka za formiranje rezervnega sklada in kot celota ne ustvarja niti dinarja poslovnega sklada.

Ali je takšno stanje posledica popolnoma neustvarjalnega in neracionalnega dela 6.600 delavcev sozda Merx?

Ugotavljamo, da ležijo vzroki v skrajno neustrezni politiki zveznega izvršnega sveta, v njegovi skrajno neustrezni fiskalni in monetarni politiki. Delavci v sozdu ne moremo odločiti o pogojih in rezultatih našega dela, naš dohodek je že prerazporejen. Govorimo lahko o neenakopravnem položaju delavcev sozda Merx v združenem delu, saj moramo na račun svojega osebnega in družbenega standarda delavcem v združenem delu in drugim občanom zagotavljati določene izdelke in storitve daleč pod ravniho ekonomske cene. To izvira iz trenutnega družbenoekonomskega položaja in trenutne branžne sestave sozda. Najvišji delež celotnega prihodka, dohodka in akumulacije ustvarimo v tako imenovani terciarni dejavnosti, ki je trenutno v popolni nemilosti zvezne vlade.

Delež akumulacije v celotnem prihodu je padel za 1,3 na 0,9 (indeks 73), delež akumulacije v dohodku za 10,3 na 7,7 (indeks 74,8) in delež akumulacije v čiststem dohodku s 17,1 na 13,8 (indeks 80,8).

Če ob tem, da v sozdu kot celoti nismo ustvarili niti dinarja poslovnega sklada, upoštevamo še podcenjeno akumulacijo, postaja položaj več kot kritičen, saj

je močno ogrožena že sama enostavna reprodukcija. Zato bomo morali v naslednjem obdobju izkoristiti vse notranje rezerve in si preko predstavnikov v ustreznih telesih prizadevati za ustreznejši družbenoekonomski položaj, saj le z racionalnejšim in odgovornejšim delom žal ne dosegamo več tudi pozitivnih učinkov.

Izgube

V prvem četrtletju letošnjega leta je izguba znašala 85 milijonov, ob polletju 123 milijonov, v devetih mesecih že 173 milijonov dinarjev. Najvišjo izgubo imajo v MPI, v tozdu Mlin (103 milijone) in v delovni organizaciji Potrošnik, tozdr Prodaja Celje (29 milijonov). Izguba v delovnih organizacijah MPI in Potrošnik znaša 160 milijonov dinarjev, medtem ko je v ostalih tozdr, ki so v izgubi, le ta mnogo manjša in se pojavlja že skozi več obdobji. Vzroki ostajajo slej ko prej enaki, zato jih ne bomo obravnavali.

Vzroki za nastalo izgubo v MPI so izključno posledica zunanjih dejavnikov, saj v delovni organizaciji MPI v primerjavi s sorodnimi delovnimi organizacijami v SR Sloveniji dosegajo znatno boljšo produktivnost in ekonomičnost. Vzroke lahko iščemo predvsem v administrativnem določanju cen pšenice in moke, čeprav vsi vemo, da je cena pšenice na trgu znatno višja od uradne. Že nekaj let slabši družbenoekonomski položaj pango povzroča padeč akumulativne sposobnosti, to vodi v visoko odvisnost od tujih kreditnih virov, delež reeskontnih kreditov je vedno nižji. Če bi na primer v MPI plačali »normalne« obresti, bi bila izguba izredno nizka, brez kreditnih obveznosti pa bi lahko že formirali vse sklade.

Tudi v delovni organizaciji Potrošnik je položaj zelo podoben, saj je nekajletno tendenčno padanje razlike v ceni moralo povzročiti, da se delovna organizacija kot celota nahaja v izgubi. Ker je družbenopolitična skupnost terjala širitve in posodabljanje ponudbe, so bili v delovni organizaciji prisiljeni v naložbe kljub neustreznim virom. Obstojna razlika v ceni ne omogoča niti formiranja kvalitetnih obratnih sredstev, kaj šele odplačila glavnice in obresti za širitev in posodobitev prodajne mreže. Prav gotovo pa močno vpliva na slabše rezultate delovne organizacije padeč realne kupne moči prebivalstva oziroma zmanjšano povpraševanje, ki se praviloma usmerja k izdelkom z manjšo razliko v ceni.

	30. 9. 1983	30. 9. 1984	Ind.
KZ LAŠKO — TOZD proizvodnja in predelava mesa	—	2.350	—
KK ŠENTJUR — TOZD transport Šentjur	2.663	4.683	176
MPI CELJE	27.344	109.602	—
— TOZD pek. in sl. Celje	—	1.495	—
— TOZD pek. in sl. R. S.	—	5.100	—
— TOZD mlin Celje	27.344	103.007	377
DO POTROŠNIK CELJE	13.274	51.309	387
— TOZD prodaja Celje	12.002	29.250	244
— TOZD prodaja Šentjur	—	3.898	—
— TOZD prodaja Šoštanj	1.272	12.738	1001
— TOZD prodaja Radeče	—	5.423	—
DO HOTELI IN GOSTINSTVO	—	—	—
— TOZD gost. in tur. Celje	3.003	5.099	170
SKUPAJ SOZD MERX	47.829	173.043	362

Dosledno, delovno in odgovorno

To so bile sklepne besede sestanka članov zveze komunistov v delovni organizaciji Dravinjski dom

Ko so komunisti v delovni organizaciji Dravinjski dom na pretekli akcijski konferenci ocenjevali svoje delo in odnos do zadanih nalog v luči sklepov 13. seje CK ZKJ, so ugotavljali vrsto slabosti prav tako pa tudi uspehov pri svojem delu. Do svojega obnašanja v družbenopolitičnem življenju v kolektivu so bili torej zelo kritični. In prav je tako.

V tako mladem kolektivu, kjer sta zaposleni dve tretjini žena, so podani vsi pogoji za dobro politično in samoupravno delo. Zato ni slučajno, da so na konferenci dobro ocenili predlog skupne programske usmeritve dela družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji in samoupravnih organov, kar pomeni, da so v zvezi komunistov, v sindikatu in v mladinski organizaciji postavili povezovalne osnove, skupno organiziranost in disciplinirano trdnost v izvajanju programov in sklepov.

Na konferenci so ugotavljali, da so osnovne organizacije ZK zelo odgovorno obravnavale stanje v posameznih tozidih ter izrekle tudi vzgojne ukrepe. To sicer kaže na to, da bi bilo razmere treba ocenjevati bolj sprotno in ukrepati pravočasno, ne pa čakati, da se položaj v našem

družbenopolitičnem življenju zaostri.

V razpravi o gospodarskih gibanjih je bila v ospredju predvsem nadaljnja solidarnost med tozidi in nagrajevanje kot spodbuda za boljše gospodarjenje in stabilizacijsko obnašanje po sprejetem načrtu 1984.

Seveda je treba omeniti, da so na konferenci razpravljali tudi o informiranju članov ZK ter celotnega kolektiva.

Priznati je treba, da so samoupravne organiziranosti in delovanja samoupravnih organov v delovni organizaciji in po posameznih tozidih dokaj dobri. Vendar pa je zaradi razdrobljenosti poslovnih enot kolektiv precej težko obveščati. Razpravljali so menili, da je ravno zaradi tega to osrednja naloga vodilnih komunistov in družbenopolitičnih organizacij.

Pomlajevanju članstva oziroma sprejemanju novih članov so v zadnjem obdobju posvečali premalo pozornosti. Temu vprašanju so dali odgovor sekretarji osnovnih organizacij, ki so v imenu evidentiranih pripravili program sprejema.

Zastavljeni programi so obetavni, zagnanosti pa tudi ne manjka, zato lahko upravičeno pričakujemo, da bo prihodnja akcijska konferenca ugotovila še boljše rezultate.

M. B.

Na svetu občin celjskega območja

Kako bo s preskrbo v prihodnjem letu

Skupna prizadevanja, da obvladujemo nemoteno dolgočasno preskrbo z osnovnimi prehrabnimi in nekaterimi drugimi proizvodi vsakodnevnih rabe, so dala vidne rezultate na tem zahtevnem področju. Na splošno lahko ocenimo, da je bila preskrba z osnovnimi prehrabnimi in drugimi proizvodi za vsakodnevno rabo v letu 1984 dobra, če izvzamemo margarino, kavo, čokolado in mlečne izdelke.

Da smo na področju preskrbe dosegli takšne rezultate, so morale organizacije združenega dela, nosilke preskrbe, vložiti znatne napore in velika materialna sredstva, kar je povzročilo znatne stroške, ki niso vgrajeni v sistem cen in predstavljajo za delovne organizacije izredno breme, slabijo njihov materialni položaj in jih onesposablja za nadaljnji razvoj dejavnosti, ki jo opravljajo.

V delovni organizaciji Mlinsko predelovalna industrija Celje so po prvih devetih mesecih izkazovali izgubo 110 milijonov dinarjev. Izguba je odraz neusklajenih cenovnih odnosov med tržno ceno pšenice in družbeno določeno maloprodajno ceno kruha in drugih izdelkov iz mok. Izgubo bodo delno pokrili s sredstvi, ki jih zagotavljajo pristojni republiški organi, del sredstev naj bi zagotovile občine, preostanek pa sama organizacija združenega dela s svojimi ukrepi za boljše gospodarjenje.

Republiški organi so doslej pokrili vse svoje obveznosti v

dogovorjenem obsegu, česar pa niso napravili v nekaterih občinah celjskega območja.

Pravočasno pokritje izgub delovne organizacije MPI je izredno pomembno, saj v tej delovni organizaciji pravkar prevzemajo kreditiranje naročene proizvodnje pšenice roda 1985. Izgube morajo pravočasno pokriti, če hočejo prevzeti nove obveznosti za zagotavljanje nemotene preskrbe z moko in kruhom.

Zagotavljeni prehrabni proizvodi

Na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev za razširitev proizvodnje hrane so za leto

1985 zagotovili velike količine pomembnejših prehrabnih proizvodov: 22 tisoč ton pšeničnih mok (v obliki pšenice in mok), 6.500 ton sladkorja, 2.800 ton jedilnega olja, 800 ton testenin, 600 ton riža in 2.800 ton soli.

Dejanska zagotovitev omenjenih količin pomembnejših prehrabnih proizvodov je ozko vezana na zagotovitev pokrivanja visokih stroškov, ki niso vgrajeni v maloprodajnih cenah teh proizvodov in predstavljajo za posamezne organizacije združenega dela desetine milijonov dinarjev. Pri različnih proizvodih je treba računati na različne višine nepokritih stroškov.

Zaradi neizpolnjenega setve-

kar še zdaleč ne zadošča za pokritje rednih obresti, vse ostale stroške pa pokrivajo s prodajo ostalih vrst blaga.

Preskrba z jedilnim oljem je bila v letošnjem letu izredno težavna. Zaradi neusklajenih cen med surovim oljem in maloprodajno ceno jedilnega olja je prihajalo do občasnih motenj v preskrbi tudi zato, ker v delovni organizaciji Blagovni center niso razpolagali z zalogami. Z namenom, da pravočasno preprečijo morebitno pomanjkanje jedilnega olja, morajo ustvariti vsaj 300 ton zalog, kar predstavlja približno enomesečno zalogo delovne organizacije Blagovni center.

Kopičenje zaloge terja dodatne stroške, ki niso vgrajeni v maloprodajni ceni olja in znašajo skupaj 6 milijonov 966 tisoč dinarjev, od tega obresti za kreditiranje zaloge 6 milijonov dinarjev, skladiščenje 576 tisoč dinarjev, stroški nakladanja, razkladanja 240 tisoč dinarjev in stroški transporta 150 tisoč

Ni treba trikrat ugibati, o čem je v kljub praznovanju tekla beseda s članom CK ZKS Janezom Zahrastnikom — o položaju delavca v trgovini

Kmetijstvo celjske občine v tem srednjeročnem obdobju

V letošnjem letu — premiki naprej

V srednjeročnem planu družbenoekonomskega razvoja celjske občine v srednjeročnem obdobju od 1981 do 1985 predvidevajo 4-odstotno rast kmetijske proizvodnje. Podatki za tri trimesečja letošnjega leta (proizvodnja mleka se je v občini dvignila za 17 odstotkov, prireja govejega mesa za 12 odstotkov) kljub določenim težavam kažejo, da se pozitivni trend pri ureditvi plana kmetijske proizvodnje nadaljuje tudi v letošnjem letu.

V februarju so člani izvršnega sveta skupaj z nosilci kmetijske proizvodnje sprejeli setveni plan, iz katerega je bilo razvidno, da povečujejo predvsem površine, posejane s silažno koruzo (v družbenem sektorju so število hektarov dvignili od 73 na 93,18 hektara, v zasebnem sektorju pa

s 150 na 240 hektarov v letu 1984. Samo na tak način je bilo mogoče obdržati stalež živine v zasebnem sektorju in ga povečati v družbenem sektorju s prejšnjih 120 glav živine na 980 v letu 1984. To jim je uspelo z izgradnjo nove farne v Žepini.

Letos so lahko zadovoljni tudi s tržno proizvodnjo pšenice v zasebnem sektorju. Do 30. septembra so v Kmetijski zadrugi Celje namesto načrtovanih 350 odkupili kar 391 ton pšenice.

Združeni kmetje v celjski kmetijski zadrugi

V prvih devetih mesecih letošnjega leta so združeni kmetje v okviru Kmetijske zadruge Celje dosegali takšne tržne proizvodnje:

	Leto 1983	Leto 1984	Indeks
mlado pitano govedo	574.723 kg	638.244 kg	112
ostala klavna goveda	48.214 kg	54.238 kg	113
teleta za pitanje	65.473 kg	128.699 kg	197
teleta za zakol	1.770 kg	3.924 kg	222
mleko	1.497.741 lit.	1.745.920 lit.	117
prašiči	5.801 kg	6.480 kg	112
piščanci	—	298.647 kg	—
vrtnine	451.316 kg	513.611 kg	114
sadije	77.772 kg	165.680 kg	214
ogljje	37.964 kg	54.198 kg	143
jajca	—	24.820 kom.	—
pšenica	269.118 kg	390.776 kg	104

V letu 1984 so v Kmetijski zadrugi posvetili največ naporov zagotavljanju krmil, gnojil, zaščitnih sredstev in ostalega re-promateriala. Resen problem je nastal pri obnavljanju in nadalj-

nji reji 100 in 200-kilogramskih telet, kar se je zaostri zaradi višjih obrestnih mer predvsem od junija naprej, medtem ko se cena živine v prvih letošnjih devetih mesecih ni bistveno pove-

čala. Prav tako je povzročila težave nerealno visoka cena koruze na jugoslovanskem trgu.

V Celju ugodno ocenjujejo porast tržne proizvodnje mleka, govejega mesa, pšenice in vrtnin. Reja piščancev v sedanjih pogojih ni tržno zanimiva, predvsem zaradi vedno višjih obrestnih mer in visokih cen krmil, zato so imeli v Kmetijski zadrugi v polletju s to proizvodnjo izgubo.

Obseg reje klavnih prašičev se ni bistveno povečal. Lani so odkupili 4,5 tone, letos pa 6,4 tone svinjskega mesa.

Ugodna pa je bila letošnja letina sadja. Za nadaljnjo predela-

Vrsta proizvoda	pred ureditvijo	po ureditvi
mleko (l)	39.300	534.000
mlado pitano govedo (kg)	18.950	46.620
teleta (kg)	1.560	17.120
drugi živilski proizv. (kg)	300	28.800
rastlinska proizvodnja (kg)	6.000	40.800

Uvajanje pašno-kosne rabe travinja predvsem v višinskih predelih občine se je začelo v letošnjem letu. Na področju Sve-tine so v pašno-kosni sistem preusmerili eno kmetijo, na Paškem Kozjaku pa pet kmetij. Skupno urejen pašno-kosni sistem so doslej uveljavili na 47 hektarjih zemljišč.

Hidro in agromelioracije

Po srednjeročnem planu naj bi v občini Celje meliorirali 271 hektarjev zemljišč. S koncem letošnjega leta bodo ta plan izpolnili, v letu 1985 pa naj bi dodatno

vo so v celjskem Etolu odkupili od 500 do 600 ton industrijskih jabolok.

Letos so na področju Kmetijske zadruge Celje izdelali 31 investicijskih elaboratov za preusmerjanje kmetij. Na njih predvidevajo veliko povečanje tržne proizvodnje v občini. Skupna predračunska vrednost naložb v zasebno kmetijstvo v letu 1984 znaša 47 milijonov in 750 tisoč dinarjev, v čemer je lastna udeležba kmetov-kooperantov 13 milijonov 204 tisočake. Vendar se zaradi visokih obresti kmetje vedno težje odločajo za naložbe v kmetijstvo.

meliorirali še 57 hektarov kmetijskih zemljišč v Zadobrovi in Ljubčini. V tem obdobju so načrtovali tudi male hidro in agromelioracije na 100 hektarjih, zaključili pa bodo letos hidro in agromelioriranje na 160 hektarjih v lasti 94 lastnikov.

Ze pet let ugotavljajo, kje in zakaj so slabo obdelana kmetijska zemljišča. V to akcijo bi se morali bolj vključevati pospeševalna služba področne kmetijske zadruge in krajevni dejavniki. V zadnjih petih letih so v občini obravnavali 36 primerov slabo obdelanih ali neobdelanih kmetij, opazajo pa, da se je stanje na večini teh izboljšalo.

negativna plana pšenice pričakujejo, da bo pridelok pšenice v letu 1985 za četrtino manjši, kot je bil v letošnjem letu. Zato so sklenili, da prehodne zaloge povečajo za 3 tisoč ton, seveda, v kolikor bodo uspeli pšenico kupiti po sprejemljivi ceni.

Tržna cena pšenice se še ni ustalila, prav tako niso odpravili cenovnega neskladja med ceno pšenice in koruze. Družbeno dogovorjena cena pšenice že danes močno zaostaja za tržno ceno, zato pričakujejo, da bo tudi v prihodnjem letu nastopila negativna razlika 10 do 12 dinarjev za kilogram pšenice.

Pričakujejo, da bodo tudi v prihodnjem letu republika oziroma pristojni organi zagotovili pokrivanje enakega dela negativne razlike kot v letošnjem letu, vendar bo kljub temu ostala negativna izguba približno 100 milijonov dinarjev.

Izkušnje iz preteklih let potrjujejo, da je moč preskrbo s sladkorjem zagotoviti samo pod pogojem, da zagotovijo kreditiranje naročene proizvodnje, skladiščenje dogovorjeno količino v lastnih skladiščih in obvezno takoj plačajo. To povzroča znatne stroške, ki niso vgrajeni v maloprodajne cene sladkorja in znašajo skupaj 35 milijonov 660 tisoč dinarjev, od tega obresti od naročene proizvodnje in predplačil 34 milijonov, stroški skladiščenja 960 tisočakov in negativna razlika pri embalaranju 700 tisoč dinarjev.

Ta strošek predstavlja okoli 5,50 dinarja na kilogram in znaša 6,3 odstotka od maloprodajne cene sladkorja. Delovna organizacija Blagovni center, pri kateri ta strošek nastopa, ima za pokritje rednih stroškov trgovanja s sladkorjem samo 2,6 odstotka,

dinarjev.

Pri preskrbi z mesom in mesnimi izdelki predvidevajo, da bi do večjih motenj lahko prišlo v sredi leta 1985. Nepriznavanje dejanske proizvodne cene živine povzroča močno zmanjšanje črde v družbenem in zasebnem sektorju.

Komite za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo je sicer predlagal izvršnemu svetu SR Slovenije ukrepe za zmanjševanje teh nesorazmerij. V predlogu predvidevajo nekatere sistemske rešitve, med njimi zmanjšanje obrestnih mer, povečanje cen mesa. Teh ukrepov pa še ne bodo tako hitro uveljavili. Zato je problem toliko večji in obstaja nevarnost, da bo preskrba v teku turistične sezone zašepala.

Na splošno lahko ocenimo, da bo preskrba z osnovnimi prehrabnimi proizvodi in drugimi pomembnejšimi proizvodi vsakodnevnih potreb v letu 1985 dobra, vendar pod pogojem, da zagotovijo pravočasno pokrivanje negativnih razlik, ki bodo nastopale pri posameznih vrstah blaga, pri pšenici, moki, kruhu v višini 100 milijonov dinarjev, pri sladkorju v višini 36 milijonov dinarjev in pri jedilnem olju v višini 7 milijonov dinarjev.

Ekonomski položaj, v katerem se nahajata delovni organizaciji Mlinsko predelovalna industrija in Blagovni center, onemogoča, da bi prikazano negativno razliko v skupnem znesku 143 milijonov dinarjev pokrili iz lastnega dohodka.

Potrebni bodo skupni napor, da zagotovijo potrebna sredstva za pokrivanje negativnih razlik in s tem nemoteno preskrbo z osnovnimi prehrabnimi proizvodi v letu 1985.

Franc Petauer

Foto utrinki z naše obletnice

Posnetek prikazuje to, kar trdimo vsi, ki smo bili v dvorani Golovec — vzdušje in razpoloženje je bilo — praznično.

Takšna srečanja vsaj za nekaj časa odrinejo vsakdanje skrbi, tegobe in težave in omogočijo, da se skupaj poveseimo.

Medtem ko politiki zavzeto gledajo v isto smer, naša bančnika Franc Senica (desno) in Dušan Illovar (levo) gledata drugam.

Razprava nagrajencev — kako je bilo, vemo, toda kaj nas čaka in kaj lahko pričakujemo — to je zdaj vprašanje...

Sodeč po obrazih najvišjih predstavnikov našega družbenopolitičnega življenja — se tudi trgovini obetajo boljši časi.

Nova tehnologija v blagovnici Gorica

Pod kako specifičnimi pogoji se odpira tekstilno tehnična etaža v blagovni hiši Gorica tozda Prodaja Šoštanj, delovna organizacija Potrošnik, najbolj zgovorno pove podatek, da je to edina tekstilno tehnična trgovina, ki smo jo v letu 1984 odprli v Sloveniji.

Tržna analiza izpred več let je projektanta hiše vodila k drugačnemu konceptu, kot je potreben in primeren za današnjo in bodočo kupno moč. Iz uskladitve takratne zasnove z današnjimi potrebami (ceno kapitala, kupno močjo) prodajnega programa ter prezentacijo blaga je nastala nova tehnologija razporeda opreme blaga in zaposlenih.

Oprema na preko 500 kvadratnih metrih je razporejena tako, da se postopoma pregledno dviga proti zadnjim delom trgovine.

Kupec tako iz ene vhodne točke brez opozorilnih napisov opazi od leve proti desni (ali obratno) razpored vseh blagovnih skupin in kompleksnost ponudbe cele, sorazmerno raznolike in velike etaže.

Okenske police v zadnjem polkrožnem (glavnem) delu trgovine z visoko razporejenim blagom usmerjajo kupca brez dopolnilnih (in nepreglednih) napisov v nakup blaga, ki v klasični razporeditvi ni enakovreden ponudbi pri vходу.

Predmet iz globine je pomembno ravnotežje za izkoriščenost prodajnega prostora, istočasno pa pomeni racionalizacijo delovne sile (en prodajalec pokriva večji del prodajnega prostora). Za takšno tehnologijo ni treba privhodne sredinske gondole znižati na raven pultov.

ampak le-te postavijo vzdolžno v smeri poti in pogleda kupca. S tem povečajo prodajno učinkovitost sredinskih gondol, kupca neposredno mimo njih usmerjajo v globino prodajnega prostora.

Prodaja iz vitrin

Samopostrežna in samoizbirna tehnika sta imeli v zadnjih dvajsetih letih v večini tipov trgovin zeleno luč. Rast cen, padec razlike v ceni, ne nazadnje odnos kupcev do nenadzorovane prodaje blaga, tudi tu narekujejo drugačno prezentacijo določenih vrst blaga. Optimalizacija med samoizbirno in postrežno prezentacijo temelji na strukturi vrst blaga, ki ne dopušča samopostrežnega nenadzorovanega izbora.

Po vnaprej izbranih blagovnih skupinah in artiklih so razporedili steklene pulte (deset) in steklene vitrine (šest), ki omogočajo neposreden vpogled, dostop, vendar ne prijemanja izrednega in rizičnega blaga.

Izložbe in dnevna svetloba v trgovini

Vsi trgovci, velikokrat zaman, žele optimalno število izložb in dovolj dnevne svetlobe. Izviren pristop predstavlja pomična policna trgovina, hrbitišče izložbe, ki

jo je moč večati v globino trgovine. Namesto vrat v izložbo so namestili steklene vitrine na kolesih, vitrinsko izložbo, ki prepušča v trgovino tudi svetlobo. Prosta medsvetloba nad hrbtno policno izložbo uvaja v trgovino še dodatno svetlobo (pomanjkanje dnevne svetlobe je, kot povsod, tudi tu ena skoraj serijskih projektantskih napak).

Izbor — potrošniška košarica

Postavljati prodajno programsko politiko (pri 50-odstotni inflaciji in 50-odstotnih obrestih, prenikzo zamrznjenih maržah in hitro rastočih stroških) za novo investicijo z najetimi kapitalom pomeni žagati vejo, na kateri sedi, če zadaj ne stoji zadosti čvrst kolektiv. Navedeni razlogi, omejeno število kupcev in obsežnost prodajnih površin so narekovali poseben pristop, dovolj pestro potrošniško košarico tekstilno tehničnih artiklov, ki jih kupci kupujejo tako pogosto, da trgovini čimprej zagotovijo rentabilno poslovanje.

Izbor so sestavili iz skorajda celotne ponudbe otroškega perila, igračk, ženskega in moškega perila, srajc z modnimi dodatki, lahke ženske in moške konfekcije, volne, pletenin, metraže, posteljnine, stekla, porcelana, posode, gospodinjstskih potrebščin, malih gospodinjstskih strojev, bele tehnike, televizorjev, elektro pribora, šolskih potrebščin, usnjene galanterije.

Anton Laznik

Nadomestna gradnja v Šentjurju

V prvih decembrskih dneh je pogorišče ob kmetijski šoli v Šentjurju, kjer so 1. septembra pogoreli hlevi Kmetijskega kombinata Šentjur, znova oživele. V tozdu Lastna proizvodnja so se odločili za nadomestno gradnjo dveh skladiščnih objektov, ki bodo po predračunski vrednosti veljali 32 milijonov dinarjev, skupaj z ureditvijo okolja pa blizu 41 milijonov dinarjev. Konec novembra so delo predali

delovni organizaciji Slovenija ceste — tozdu Agroobnova, v katerem so se delavci že mnogokrat izkazali za gradnjo kmetijskih objektov.

En objekt bodo namenili za spravljanje in garažiranje kmetijskih strojev in priključkov, drugega pa za skladiščenje sena, slame, pesnih rezancev, krmil, v njem pa bo tudi naprava za dosuševanje sena.

Jajca za NATO

Pred nedavnim so farmo nesnic v Gorici pri Slivnici, farmo Kmetijskega kombinata Šentjur, obiskali strokovnjaki, ki skrbijo za oskrbo vojaških sil NATO. Ugotovili so, da šentjurska proizvodnja jajc ustreza vsem zahodnoevropskim normativom in menili, da nič ne ovira dogovarjanja, da bi Kmetijski kombinat Šentjur sklenil izvozne posle za potrebe armije NATO pakta. Izvažali naj bi letno od pet do

deset milijonov jajc. Prvo pošiljko naj bi poslali že v začetku prihodnjega leta.

Na farmi v Gorici pri Slivnici pridobijo letno okoli 24 milijonov jajc. Kolikor jim bo uspel izvoz, bodo zmogljivosti povečali, tako da zaradi izvoznih poslov domači potrošnik, v celjski regiji in tudi širše v Sloveniji, na policah v trgovinah jajc ne bo zaman iskal.

Finci na Dobrni

»Pridite z nami v prijetno Jugoslavijo! Lepota in zdravje na Dobrni!« Tako je vabila v mesecu maju na Finskem dobroznana zdravstvena revija svoje številne bralce v Dobrno, ki je bila predstavljena v besedi in sliki kar na dveh straneh.

Pa so res prišli Finci, tokrat še več kot v preteklih dveh letih. Letos smo do konca obdobja realizirali 3.445 nočitev finskih gostov, skoraj tisoč več kot lani.

Začetek dogovorov o gostih s Finske sega že v leto 1979, ko je Dobrno še v času izgradnje hotela obiskala direktorica finske turistične agencije Lomamatka.

V tem obdobju je Kompas že sprejemal finske goste, ki so prihajali najprej samo na morje, predvsem v Portorož. Ker je ta naša osrednja agencija želela razširiti ponudbo, deloma pa je kot sovlagatelj zastopala tudi interese Dobrne, je bilo v letu 1979—1982, ko so k nam prišli prvi finski gostje, veliko propagandnih akcij usmerjenih v načrtno obdelavo finskega tržišča. Sprva so gostje k nam prihajali s transferom preko letališča Brnik, ker pa se je zanimanje za našo deželo povečalo, se je kasneje

tudi letališče Maribor vključilo v transfer finskih gostov, saj sta tudi zdravilišči Radenci in Rogaska v letu 1983 pristopili k sodelovanju.

Zdaj so se Finci Dobrne že kar navadili, saj so nekateri gostje k nam prišli že po štirikrat. V začetku so koristili v glavnem le penzijske usluge in le manjši del tujih ostale; v letošnjem letu pa so skoraj vsi gostje koristili različne vrste zdravstvenih programov, v zadnjem času pa tudi lepote kure. Med zdravstvenimi programi prevladuje zdravljenje gibalnega aparata, del gostov se poslužuje tudi redukcijskih kur.

Po mnenju mnogih gostov, ki so obiskali že več tovrstnih zdravstveno-rekreacijskih centrov širom Evrope, so zdravstvene storitve pri nas na evropskem nivoju, s tem da gostje posebej cenijo nevtiljiv in vpluden način kontaktiranja s strani naših zdravstvenih delavcev kot tudi gostinskih.

Zaupanje v naravne zdravilne faktorje ob uporabi sodobnih fizikalnih metod, ki je značilno za vse Skandinavce, daje ob dejstvu, da ima zaradi velikega tovrstnega povpraševanja agencija

Lomamatka posebni oddelek za zdravstveni turizem, posebne naloge, zaradi katerega je potreben gostom s tega področja posvetiti še posebno pozornost.

In kaj je na Dobrni Fincem še posebej všeč? Pravijo, da neposreden stik z naravo, naravnim podeželskim okoljem in utrip preprostega kmečkega življenja, ki ga lahko občutijo že ob kratkih sprehodih v bližnje okolice.

To dejstvo ima potrditev tudi v njihovem propagandno-slikovnem materialu o Dobrni, saj prikazujejo predvsem naravo in pogled na kraj, posnet izpred hotela.

Naravno, mirno podeželsko okolje je po njihovem mnenju ob čedalje bolj izpopolnjeni ponudbi v obliki raznih izletov, ogledov razstav, obiskov na turističnih kmetijah, pestrih kulturnih prireditvah tipičnih za Slovenijo, tudi bistvena prednost Dobrne pred ostalimi zdravilišči.

Med najpogostejšimi pripombami pa je zdaj že kar »obrabljena pesem« o trgovinah na Dobrni, saj morajo za zadovoljitev drobnih nakupovalnih želja obrestiti kar vse dobrčanske vogale. Pravijo, da bi radi marsikaj

kupili, predvsem bi želeli ponesti s seboj kaj tipično slovenskega, da bi tudi prijateljem na Finskem laže prikazali svoja doživetja.

Pa jim to ne uspe, saj kljub večkratnemu posredovanju zdravilišča tudi tobačni kioski ne prodajajo kaj takega; raje avtomobilčke pa kičaste punčare in podobno.

Zalostna je tolažba, da je pač skoraj v vsej naši prelepi deželi tako in dokler bo kompletna turistična ponudba ob velikih potrebah države po turističnem deviznem prilivu skoraj izključno na ramah turističnih delovnih organizacij, bodo tuji pri nas potrošili bistveno manj, kot bi oni, predvsem pa mi, želeli. Navsezadnje tudi podatki, da smo v letošnjih preteklih devetih mesecih skupaj z realizacijo v turističnih čekih ustvarili nekaj več kot 1,4 milijarde starih dinarjev deviznega priliva, kažejo potrebo po boljši ponudbi kraja.

Po odhodu zadnje skupine smo dobili iz Finske prijazno pismo s pohvalo za naše delo. Agencija je rezervirala za prihodnjo sezono 20 dodatnih ležišč. Nekateri prihajajo že petič. Jelka Samec

Skrb za delavčevo socialno varnost v KZ Laško

Najnižji osebni dohodek 16.000 din

V mesecu oktobru so družbenopolitične organizacije in organi upravljanja v vseh TO v Kmetijski zadrugi Laško obravnavali na svojih sejah med drugim tudi vprašanje, kako delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki zagotoviti socialno varnost.

Dejstvo je, da so osebni dohodki v zadrugi nizki in ne-

katere postavljajo na rob življenjskega minimuma. Zato so organi upravljanja sprejeli sklep, da vrednost točke povečajo za 10 odstotkov s tem, da sedaj najnižji osebni dohodek za normalno delo, to je za 182 ur mesečno, v zadrugi znaša 16 tisoč dinarjev.

Rezika Jančič

Načrtovanje kadrov in kariere v trgovini

Ko se je mlad človek v davnih letih odločil za poklic trgovinskega delavca, je bila branžno in osebno njegova kariera (pot navzgor) jasna. Večina je imela pred sabo cilj, da postane prodajalec solastnik, lastnik, prokurist, trgovec, potnik itd. Manjšina je uspela, veliko je bilo razočaranih, toda hierarhično so obstajale možnosti, ki so bile bolj ali manj znane.

V povojnem obdobju je položaj poslovlodje zamenjal »ambicije lastnika« in dolgo časa predstavljal vrh kariere večine trgovinskih delavcev, ker v šolskem sistemu dolgo časa ni bilo možnosti kontinuiranega študija smeri trgovine na višjih stopnjah. Z usmerjenim izobraževanjem so se pogoji izenačili z vsemi drugimi poklici in tako bo lahko trgovina izobraževala višje in visokošolske kadre iz svojih baznih vrst. Zakon o usmerjenem izobraževanju pa sam po sebi ne rešuje vrste vzporednih problemov.

Usmerjeno izobraževanje daje vsem enako osnovo, delovne organizacije pa dajo v času pripravnosti (po svojem znanju, sposobnosti, volji in interesu) zelo različne ravni prakse in osnov za delo.

Problem jasne poti

Problem predstavlja med drugim tudi to, da v nobenem aktu nismo dorekli, kako dolgo naj ali mora nekdo delati na določenem mestu, da opravi napredovanje, kako opravi preizkus ter kako se pri tem izogniti subjektivnim simpatijam in antipatijam.

Skratka, kandidat za srednjo šolo in predvsem pripravnik bi moral dobiti odgovor v aktu in v praksi, odgovor na to, kaj morata napraviti, da bosta postala dobra delavca, dobila delo in napredovala v stroki do vrha (a vendar ne tako kot sedaj).

Takšen odgovor pa seveda lahko temelji le na jasni razvojni konceptiji delovne organizacije, stroke ter strokovno branžne kadrovske politike in službe.

Pripadnost stroki in strokovnosti

Pripadnost motivira poleg plače še posebno socialna varnost, delovni pogoji in ljubezen do poklica. Slednji pa pridobi mlada generacija že v času odločanja za poklic v osnovni šoli ter v prvih letih šolanja v stroki (sedaj usmerjeno šolanje).

V trgovinski stroki na tem področju v bližnji preteklosti nismo imeli srečne roke. Velik del sedanjih kadrov se je sorazmerno pozno odločal za ta poklic. Ko je že izčrpal veliko možnosti v drugih strokah, je našel marsikdo pribežališče nazadnje v na široko odprtem prevelikem številu oddelkov šolskih centrov za blagovni promet. Tako je (po neuradni anketi) za nad 50 odstotkov trgovinskih delavcev to izbor iz nje oziroma varianta, ker v prvotni izbiri ali želji niso uspeli.

S temi kadri, ki se kasno odločajo za trgovski poklic, bomo morali tudi v bodoče delati, izboljševati njih pripadnost stroki, spodbujati ljubezen do poklica, jih seznaniti s kodeksom stroke itd.

Poleg teh mladih imamo tudi starejše kadre, ki so prišli v stroko, že izoblikovani v raznih poklicih ali karierah, torej sposobni, a ne usposobljeni za novo stroko, to je trgovino. Ta problem spremlja danes velik del trgovinske mlajše in starejše generacije.

Primer iz življenja za to je jasen. Če želi nekdo postati šofer

ali pilot, se mora tega naučiti, poleg sposobnosti potrebuje tudi usposobljenost. Zakaj dovolj jemo, da našo ladjo vodijo sposobni, a ne usposobljeni kapitani ali piloti in da tudi zato krmarijo tako slabo.

Usposabljanje

Merila poslovnega uspeha so znana, uspeh merljiv, vendar v daljšem obdobju ta uspeh ne predstavlja celote. Še tako sposoben in usposobljen strokovnjak ne bo uspeval na daljši rok, če ne bo znal ali hotel prenašati svojega znanja na sodelavce.

Pomanjkanje znanja in vrednotenja prenosa znanja so razlogi, ki botrujejo veliko našim sedanjim in bodočim gospodarskim in kadrovskim težavam.

V usmerjenem izobraževanju so za usposabljanje na delovnem mestu določili zakonske pogoje in obveze, vendar pa je kadrovska politika še vedno odvisna od sposobnih, a ne branžno usposobljenih kadrovskih služb in načrtovalcev.

Usposabljanje na delovnem mestu bo v bodoče odvisno od sposobnosti in izbora mentorjev. Pri izboru in usposabljanju mentorjev pa prihaja do kadrovskega paradoksa in napačnega pojmovanja zakona o usmerjenem izobraževanju.

»Namesto izbora malega števila mentorjev bi morali pravzaprav izbrati tiste, ki nimajo pogojev za učenje drugih.«

Kdor v bodoče ne bo sposoben ali voljan svojega znanja prenašati na sodelavce, ali se bo celo izkazalo, da nima ali nima dovolj znanja, ne bo izpolnjeval pogojev za delovno mesto in napredovanje. Drugačno obnašanje (mnogokrat sedanje) ogroža kontinuiteto, napredek in obstoj sistemov in organizacij.

Ali so 50-letniki za v staro železo

V preteklosti so zaradi pomanjkanja kadrov in hitrega odpiranja novih delovnih mest (tudi vodilnih in vodstvenih delavcev) delavci zelo hitro napredovali. Merilo je bilo večkrat sposobnost kot usposobljenost za zasedbo delovnega mesta, kar je pomenilo napredovanje na »raven nesposobnosti«. Usposabljanje na zasedenih delovnih mestih pa največkrat ni bilo organizirano, zaželeno ali uspešno.

Tako kot se je kariera iznenada in nenačrtovano pričela, se je največkrat na tem mestu tudi ustavila, organizacijo so prilagodili ljudem in obratno. Potrebe in želje po permanentnem usposabljanju so bile vedno manjše, čas in napredek sta tekla naprej. Delovne izkušnje sicer veliko pomenijo in pomagajo, a tudi tu prihaja do zastaranja in potreb po sodobnejšem.

Zahvala

Ob boleči izgubi očeta Rudolfa Voge iz Krajnc pri Šentjurju se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata tozda Gostinstvo in turizem in kolektivu obrata Zarja v Gorici pri Slivnici za darovana venca, izrečena sožalja. Iskrena hvala vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Kristina Hvala

Stagnacija brez napredka ali zamujanje za napredkom ustvarja pri nekaterih 50-letnikih in tudi v nekaterih službah psihološko bariero, prepričan je, da za njih ni več perspektiv. Takšno pojmovanje je za vse tiste, ki so šli v zadnjih desetih letih v korak z znanjem in so svoje znanje lahko uspešno prenašali na sodelavce in v delo, gotovo napačno. Če pa nekdo ugo-

Prejeli smo

Zakaj izločate upokojujence

Prebral sem razpis organizacijskega odbora letošnjih športnih iger Trim Merx 84. V splošnih določbah športnih iger člen 5. opisuje, kdo vse lahko tekmuje in kdo vse se tekmovanja ne sme udeležiti.

In glej čudo!
IZLOČILI SO NAŠE UPOKOJUJENCE.

Delavce, ki so vrsto let združevali delo v naših delovnih organizacijah, delavce, ki jih vsaj v Tkanini vabimo na vse pomembnejše slovesnosti v delovni organizaciji, delavce, ki jim nudimo oddih v svojih počitniških domovih pod istimi pogoji kot aktivnim članom, delavce, ki se z nami vred veselijo vsakega našega napredka in uspeha in ki so k uspehu tudi pripomogli s svojim minulim delom, tem delavcem — upokojujencem je organizacijski

tovi, da zaostaja, to lahko še vedno nadomesti.

Bistvena sprememba usmerjenega izobraževanja v trgovini je v tem, da pripravnika ne moremo sprejeti, kot smo nekoč sprejeli učenca, to je z metlo, krpo, skladiščnim delom ter lastnim znanjem izpred deset, dvajset let. Pripravnik je polnoletna oseba s srednješolskim znanjem, ki si želi in mora izoblikovati lastno življenje in kariero. Vsaka nestrokovnost in improvizacija se nam bosta maščevali, ker bodo prav ti kadri, tako ali drugače usposobljeni z načrtovano ali improvizirano kariero, jutri vodili naše trgovine in delovne organizacije ter bistveno vplivali na njen razvoj.

Anton Laznik

odbor prepovedal sodelovati na športnih igrah.

Menim, da bi moralo biti prav obratno. Povabiti bi jih morali. Organizacijski odbor bi moral biti vesel, da ima v nastopajočih vrstah tudi še rekreacijsko aktivne starejše ljudi in ne samo mladino. Ali so športne igre namenjene samo mladim? Mislim, da ne. Pomen iger je sozdova manifestacija prijateljstva in spoznavanja članov posameznih delovnih organizacij med seboj. Pomembno je pritegniti sleherne aktivne in naše upokojujence tovariše k sodelovanju, da bodo igre še masovnejše, kot so bile vse dosedanje. Prepričan sem, da ne smemo prepovedati sodelovanja našim upokojujencem in štipendistom, kot to določa sedanjí 5. člen.

Ziči

Po Silvestrovi noči

Nekaj o »kuhanju« klobas

V številnih razgovorih s poklicnimi kuharicami, prodalkami živilskih izdelkov in z gospodinjami dobi človek vtis, da je o »kuhanju« oziroma gretju določenih poltrajnih in obarjenih mesnih izdelkov le malo znanega. Zato sva sklenila, da stvar nekoliko osvetliva. Čakala sva leto dni in budno pazila, če bi se kjerkoli v javnih občilih pojavilo karkoli sličnega od koga, ki je morda bolj poklican od naju. Zasedila nisva ničesar.

Večina potrošnikov je prepričana, da morajo hrenovko kuhati od pet do deset minut, kranjsko klobaso pa od 20 minut do pol ure. Pri tem seveda ne vedo ali pa namerino pozabljajo, da gre za termično obdelane izdelke, katerih identična polnjenja (identična po potrebi kuhanja) konzumiramo v drugih izdelkih hladna, ne da bi jih grel ali celo kuhali. Izdelek je po pretiranem kuhanju bodisi premehak, bodisi spusti maščobo in tako dalje. Skratka, izdelek spremeni svoje značilne lastnosti kvalitete, uporabnik je s tem na škodo, vse skupaj pa običajno seveda po krivici pripiše proizvajalcu.

Pravilnik o kakovosti mesnih izdelkov v Uradnem listu SFRJ 29/74 govori v svojih členih od 44 do 54 o poltrajnih izdelkih. Tu zasledimo šunkarico, tirolsko klobaso, kranjsko klobaso, letno salamo, lovsko klobaso, govejo klobaso in v 53. členu druge vrste poltrajnih klobas, ki jih je dovoljeno izdelovati samo po proizvajalski specifikaciji. Od naštetih klobas običajno »kuhamo« le kranjsko in pa na primer gorenjsko, svinjsko itd., ki so proizve-

dene po proizvajalni specifikaciji. Glede potrebe po »kuhanju« sta nadeva in kranjski ali gorenjski klobasi identična onemu v tirolski. Tirolsko konzumiramo hladno, za kranjsko in gorenjsko pa mislimo, da morata pol ure vreti.

Enako je moč primerjati hrenovko in posebno klobaso, ki ju najdemo v omenjenem pravilniku od 55. do 61. člena, to je pod obarjenimi klobasami. Poleg hrenovke in posebne so tu še pariška in safalada in seveda cela vrsta izdelkov iz 60. člena, ki jih smemo izdelovati le po proizvajalni specifikaciji. To so »hot dog«, dunajska itd. Običajno »kuhamo« le hrenovko, safalado, »hot dog«, dunajsko. Posebno in pariško, ki imata glede »kuhanja« identično polnjenje, jemo hladni.

Da bi omenjeni klobasičarski izdelki obdržali svoje fizikalne in biološke lastnosti, ki ustrezajo njihovi kvaliteti, jih smemo samo pogreti. Hrenovko in kranjsko klobaso damo v vrelo vodo in jo odstavimo. Pri navadnem štedilniku odstavimo na rob, pri električnem pa naj se dno posode le z delom dotika plošče, ki smo jo pri odstavljanju izklopili. Plinski štedilnik ob odstavitvi reguliramo na minimum, posoda pa naj bo na njem enako kot na električnem.

Tako gremo hrenovko od pet do deset minut, odvisno od debeline izdelka, kranjsko klobaso pa od deset do petnajst minut, prav tako odvisno od njene debeline.

Egon Železnik
Franc Križnik

Drugi o nas

Četrta priložnost za Pohorje

»Najlepši, a turistično skorajda še nedotaknjeni del osrednjega Pohorja — ali ribniškega Pohorja, kakor mu pravijo domačini, je z ustanovitvijo interesne skupnosti za gradnjo gorsko turističnega centra Ribnica—Kope, dobil nov, obetaven program za razvoj. Pobuda celjskega sozda Merx...ki je v sis za ureditve razvojnega programa GTC Ribnica—Kope uspel pritegniti poleg domačih tudi turistične in druge organizacije iz Maribora, Ljubljane, Istre in drugod, je novost v turistični investicijski praksi.

Na dlani je, da je obetaven načrt za gradnjo turistične vasi Ribnica ter za ureditev smučišč in postavitve vlečnic oziroma sedežnic uresničljiv le v primeru, če si bodo za njegovo ureditve enakovredno prizadevali vsi člani te interesne skupnosti. Morda je nenavadno, da na območje občine Radlje prihajajo investitorji iz Celja, Maribora, Ljubljane in celo iz druge republike (kajti v svoji bližini tudi imajo možnosti za podobne naložbe), po drugi strani pa je to lahko tudi prvi poskus združevanja dela in sredstev za nov, skupen in zagotoviti uspešen načrt, od katerega bodo koristili imeli vsi.

Ribnica ima pred mnogimi drugimi turističnimi centri malo prednost. Ker v tej planski vasi živi več kot tisoč

ljudi, je to že marsikaj postorjenega: do tja pripelje lepa asfaltna cesta iz Dravske doline, tam že imajo telefon, gostišče, trgovino, goste lahko sprejmemo tudi domačini. Tudi zidava turistične vasi severno od Ribnice ne bo težka in bržčas ne bo dražja od običajne stanovanjske zidave. Gostje bodo tako kaj kmalu na Ribnici — že prihodno zimo, do takrat pa bo družina investorjev tudi morala kaj postoriti za smučarje.

Skupaj s Kopami, ki z dograditvijo bungalovov na Pungartu dobivajo zaokroženo podobo ter jamstvo za večje število stacionarnih gostov, bi ribniško Pohorje lahko pomenilo velik letni in zimski turistični center. Več jih bo, ki so pripravljene dati svoj kamenček v ta pohorski mozaik, prej bo ta gotov in privlačnejši bo.

Kolikor pa je lep načrt, pa je realna tudi bojazen, da bodo ta načrt znova razparcelirali lokalni interesi in da bo tudi pri izgradnji ribniškega dela GTC Ribnica—Kope prišlo do različnih interesov. Kljub lepim načrtom in siceršnji pripravljenosti vseh sedanjih in bodočih članov tega sisa, te nevarnosti ne bi smeli spregledati, saj je že trikrat podrla načrte z ribniškim Pohorjem,« piše v Delu Ivan Praprotnik.

Kunci na veliko, konji na drobno

»TOK šentjurskega kmetijskega kombinata je izvozil v Italijo prvih tisoč kuncev, ki jih bo odslej izvažal vsakih štirinajst dni. Za izvoznika, Jadran iz Sežane, pa je organiziral odkup žrebet, ki so prav tako namenjena za izvoz v Italijo.

Pri reji kuncev so imeli šentjurčani manj težav kot so pričakovali, seveda so si pri tem znatno pomagali z laškimi izkušnjami. Zato so se odločili, da bodo prihodnje leto zgradili poleg sedanjih šestih še dva hleva. Pozitivnega finančnega učinka zaenkrat še ne pričakujejo, ker je uvajanje nove proizvodnje v večini primerov povezano z negativnim poslovanjem. Do izgube prihaja zaradi odplačevanja kreditov in obresti, vendar računajo, da bodo že prihodnje leto poslovali pozitivno.

Za sodelovanje z Jadranom iz Sežane so se odločili, ker želijo na šentjurskem območju znova oživiti konjerejo. Tokrat so odkupili petnajst žrebet in tri kobile, vendar pričakujejo, da bo že prihodnje leto odkup znatno večji. Na ta način bodo v TOK ustvarili tudi nekaj zaslužka, kajti denar, ki so ga dobili, sedaj zadošča le za stroške, ki nastajajo pri organizaciji odkupa in pospeševanju konjereje. Od Jadrana so dobili 4 odstotke od skupne odkupne cene. Žrebeta, gre za slovensko hladnokrvno pasmo in pasmo norik, so bila težka od 300 do 400 kilogramov, odkupna cena pa je znašala od 330 do 350 dinarjev na kilogram žive teže. Za povečan stalež dobi TOK tudi premijo republiškega intervencijskega sklada,« piše v Novem tedniku V. E.

Državni odlikovanji

Na slavnostni seji delavskega sveta delovne organizacije Blagovni center je Edi Stepišnik, predsednik skupščine občine Celje, izročil Jožetu Šketi in Stefanu Šahu visoki državni odlikovanji. Za posebne zasluge v gospodarstvu, za delo, ki je posebnega pomena za napredek države in za dolgoletno ustvarjalno delo v delovni organizaciji sta prejela red dela s srebrnim vencem.

Morali bi vedeti

Požarnovarnostna zaščita

Požare in škodo, ki je nastala zaradi ognja, je v času splošnih stabilizacijskih naporov težko nadomestiti, to pa postavlja pred širšo družbenopolitično skupnost, organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in druge samoupravne skupnosti in organizacije zahtevo, da ne samo v mesecu oktobru, mesecu požarne varnosti, temveč skozi vse leto obravnavajo požarno varnost kot sestavni del aktivnosti družbene samozaščite.

Na osnovi požarne preventive zmanjšujemo število požarov, materialno škodo, povečujemo požarno kulturo delovnih ljudi in občanov tako v delovnem kot v bivalnem okolju, posebno še tam, kjer obstaja večja požarna ogroženost.

Ognjena stihija naredi vsako leto ogromno škodo. Uničuje družbeno in zasebno imetje, ugaša celo človeška življenja. Najpogostejši vzroki požarov so neopreznost, malomarnost, neodgovornost, vinjenost, nezadostna usposobljenost za ravnanje z raznovrstno opremo, delovnimi sredstvi in splošno pomanjkanje tehnične kulture.

V letošnjem letu so zabeležili preko 1.100 požarov, znatno več kot v enakem lanskem obdobju. To je dokaz, da slabo samoza-

čitno delujejo predvsem tam, kjer slabo razvijajo nadzorno požarno preventivo.

Vsaj dvakrat letno bi morali pripraviti problemske konference v delovnih okoljih in v krajevnih skupnostih in izdelati ocene požarnih žarišč, požarne ogroženosti. Pobudnik in organizator takšnih razgovorov bi moral biti sindikat v sodelovanju s strokovnimi službami in komitejem za SLO in družbeno samozaščito. Na teh konferencah bi morali dati poudarek mirnodobski in vojni požarni varnosti.

V razpravi o mirnodobski požarni varnosti bi morali pregledati število požarov in nastalo škodo v tekočem letu, spoznati vzroke požarov, ki jim najpogosteje botrujejo malomarnost, neprevidnost, kajenje v požarno nevarnih prostorih, postavljanje električnih in plinskih ogrevalnih naprav ob gorljivih predmetih, krpanje varovalk z žicami, nestrokovno preizkušanje tesnosti plinskih trošil, neprimerna zaščita okolja pri varjenju, poškodovane ali slabo očiščene kurilne in dimnovodne naprave, eksplozivje gorljivih plinov in hlapov vnetljivih tekočin, ki jih povzročajo že najmanjša iskra ali prižgana cigareta. Nadalje razni samovžigi, ki so sicer začetno ne-

vidni (mastne naoljene volnene ali bombažne krpe, premalo osušeno seno, ki je shranjeno v kopicah ali na skednjih, neprimerno deponirani oziroma skladiščeni premog in briketi). Zelo nevarne so tudi iskre, ki uhajajo iz dimnih cevi, dimnikov pa tudi kotlov za žganjekuho ali svinjske kuhinje. In naravni pojavi, kot je strela, če nismo zaščiteni z brezhibnimi strelovodi, in še potres, ki po svoji moči povzroča poleg rušenja tudi požar.

V primeru požarne nevarnosti v vojni pa je treba še posebno opozoriti na to, da bo sovražnik, agresor hotel čim hitreje zlomiti odpor, demoralizirati delovne ljudi in občane, požgati najbolj pomembne stanovanjske, industrijske, gospodarske, kulturne in strateške objekte. Pri tem bo poleg rušilnih izstrelkov in bomb uporabljal zažigalna sredstva s fosforjem, magnezijumtermitna in elektrotermitna zažigalna sredstva, ki zelo močno gorijo in jih je mogoče gasiti le s suhimi gasilskimi sredstvi.

Da bi bili bolj učinkoviti, moramo poskrbeti, da bodo objekti na osnovi ocen o ogroženosti opremljeni z gasilnimi aparati oziroma sredstvi, kot so gasilne metle, sodi z vodo, vedra, zaboji s peskom, lopate, krampi, požarni kavli, grablje, rovnice, pokrivala vseh vrst ter z ročnimi gasilnimi aparati, napolnjenimi z vodo, s peno in s prahom.

Strokovne službe oziroma odgovorni delavci s tega področja, družbenopolitične organizacije in samoupravni organi morajo pri nadaljnjih aktivnostih požarnega varstva posebej skrbeti za poučevanje delavcev, da bodo le ti dejansko seznanjeni z vsemi možnimi nevarnostmi, vzroki za nastanek požara ali eksplozije v lastni delovni sredini, in z nalogami, ki jih morajo v požaru ali eksploziji opraviti.

V organizacijah združenega dela morajo glede na požarno ogroženost v vseh objektih zagotoviti naprave in sredstva za gašenje, ki morajo biti vselej uporabna. Zavod za požarno varnost in gasilska društva morajo redno vzdrževati te naprave in sredstva.

Da bi čimbolj učinkovito zaščitili človekovo okolje, bomo v planskih dokumentih, kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih, upoštevali stopnjo požarne ogroženosti, določili razpoložljiva finančna sredstva, zagotovili realno nabavo in uporabo sredstev za zaščito in reševanje pri požarnih nesrečah in odpravljanje njihovih posledic. Zavedati se moramo, da bomo le s skupnimi prizadevanji zmanjšali požarno ogroženost in doprinesli dokajšnjo delež k našim splošnim stabilizacijskim prizadevanjem.

Boris Ropoša

TOP JE SAMO ZA ŽEJNE

EXCORRADO TOP je nova pijača iz proizvodnega programa brezalkoholnih pijač **EXCORRADO**.

EXCORRADO TOP je namenjen mladini, otrokom in odraslim za osvežitev. Tistim, ki ne pijejo brezalkoholnih pijač, pa predlagamo, da ga poskusijo v kombinaciji z vinom — dobljeni brizganec je poznan kot »TOPIČ«. V kombinaciji z vodko ali havana rumom si lahko pripravite tudi izvrstne koktejle.

Pravna praksa

Delovna doba, pridobljena v tujini

Pogosto se pojavlja vprašanje, kako je z upoštevanjem in vrednotenjem delovne dobe kot oblike minulega dela, ki jo je delavec pridobil z delom v tujini. Na podlagi opredelitve pojma minulega dela, ki izhaja iz 2. člena zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu (Ur. list SFRJ, št. 21/82), ne moremo upoštevati delovne dobe, ki jo je delavec dosegel na začasnem delu v tujini pri vrednotenju oziroma določanju osebnega dohodka iz naslova minulega dela. Z minulim delom so namreč po

tem zakonu mišljena družbena sredstva za proizvodnjo in druga delovna sredstva v družbeni lastini, ki so rezultat dela oziroma pravice in obveznosti, ki jih imajo delavci pri opravljanju in gospodarjenju s temi sredstvi. Delavec, ki je delo opravljal v tujini, seveda ni prispeval k razširjeni reprodukciji in zato tudi ne more imeti pravice do tistega dela osebnega dohodka, kot ga imajo delavci, ki so sredstva ustvarili, z njimi upravljali oziroma gospodarili.

Delovna doba, dosežena v tujini, ki je izenačena glede pravic iz socialnega zavarovanja z delovno dobo doseženo doma, pa se upošteva pri določanju višine letnega dopusta, saj je po 93. členu zakona o delovnih razmerjih (Ur. list SFRJ, št. 24/83) dolžina letnega dopusta odvisna tudi od delavčeve delovne dobe in drugih obdobj, ki se všteta v delovno dobo. To je tudi razumljivo, kajti dolžina letnega dopusta mora ustrezati potrebam regeneracije izrabljenih delovnih moči delavca. (PP št. 17/83).

Zveza kulturnih organizacij Slovenije RAZPISUJE

v sodelovanju z družbenopolitičnimi skupnostmi in organizacijami v občinah, kjer bodo organizirali območna srečanja, in v Gradšču v

Slovenskih gorah, RS ZSS, RK ZSMS, tednikom Mladina, revijo Antena, časopisom Kmečki glas in društvom slovenskih pisateljev

13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

Območna srečanja bodo jeseni in pozimi 1984/1985 v Ljubljani, Izoli, Mariboru, Ravnah na Koroškem, v Skoflji Loki, Krškem in Titovem Velenju. Sodelujejo lahko pesniki in pisatelji začetniki, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in se doslej še niso uvrstili med najboljše na zaključnih srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov.

Avtorji lahko sodelujejo z literarnimi prispevki v slovenskem jeziku, napisanimi s pisalnim strojem.

Organizatorji bodo upoštevali prispevke vseh vrst proze, poezije in dramatike:

- črtice, novele, satire, humoreske, romane;
- pesmi, epigrame, basni, aforizme;
- dramska besedila, dramske prizore, skeče, enodejanke, tragedije, groteske, TV igre, TV nadaljevanke, filmske scenarije, scenarije za proslavo;
- kritiške prispevke, eseje z vseh področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja: kritike, eseje, družbeno angažirana razmišljanja.

Svoje prispevke naj avtorji pošljejo v treh izvodih, označijo naj jih s šifro, ne s pravim imenom. Poslanim tiskom s šifro naj priložijo zapечатeno ovojnico s podatki: ime in priimek, točen naslov, izobrazba, poklic, starost, šifra.

Vse poslane prispevke odstopijo avtorji za morebitno objavo brezplačno. Organizatorji bodo objavili dela izbranih avtorjev (območnih oziroma republiškega srečanja) na način in v obsegu, ki bo ustrezal gmotnim in organizacijskim možnostim.

Tričlanske žirije (imenoval jih bo organizator območnega srečanja) bodo med pravočasno prispelimi prispevki s svojega območja izbrale najboljše avtorje za nastop na območnem srečanju. V primeru, da bo število uvrščenih v zaključno srečanje presešlo organizacijske zmogljivosti gostitelja, si odbor za literarno dejavnost pri ZKOS, upoštevajoč izključno kvaliteto, pridruže pravico zadnjega izbora.

Prispevke pošljite najkasneje do 30. septembra 1984 na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, Za 13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov.

Morebitne dodatne informacije dobite na naslovu: ZKO Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, tel. (061) 211-828, interna 18.

DELAVSKA UNIVERZA CELJE organizira in sprejema prijave za naslednje oblike izobraževanja:

V TEČAJIH:

- slovenskega jezika
- tujih jezikov (angleški, nemški, italijanski, francoski in ruski) I. in II. stopnja — konverzacija
- verificirani tečaji tujih jezikov
- tujih jezikov za predšolsko mladino in mladino (angleški in nemški)
- za skladiščnike
- za voznike villičarjev
- za upravljalce težke gradbene mehanizacije (buldožer, valjar, nakladalec, kompresor)
- za upravljalce lahke gradbene mehanizacije
- za upravljalce mostnih žerjavov
- za strojepisje (začetni in nadaljevalni), tečaji tudi za mladino
- za strojepisje — intenzivni (hitri)
- za tehniške risarje (začetni in nadaljevalni)
- za kurjače nizkotlačnih, visokotlačnih naprav in kurjenje s plinom
- za kurjače centralnih kurjav
- za tajnice
- za kuhanje (začetni in nadaljevalni) — za šivanje (začetni in nadaljevalni)
- za preizkuse znanja iz varstva pri delu: splošni program specialni program
- ravnanje z vnetljivimi snovmi
- za preizkuse tujih jezikov in strojepisja

- strojnega pletenja
- makrame (vozlanje), vezenja, pletenja
- za pridobivanje osnovnih znanj psihologije prodaje
- za voznike traktorjev
- izpiti za voditelje motornih čolnov
- za knjigovodje
- za hišnike
- za upravljalce hišnih dvigal
- za rokovanje z drobnimi gospodinjstvi aparati

Izobraževanje po specialnih programih za potrebe OZD

OSNOVNA ŠOLA za odrasle (5., 6., 7. in 8. razred)

USMERJENO SREDNJE IZOBRAŽEVANJE

- avtoličar (pridobitev poklica)
- lesar, keramik, emajler
- Pogoj: Končana osnovna šola
- Seminar za izvajalce PROIZVOD. DELA in DELOVNE PRAKSE V OZD
- seminar za mentorje pripravnikov v OZD
- pripravljalni seminarji za vpis na višje in visoke šole

PREVOD IZ TUJIH IN JUGOSLOVANSKIH JEZIKOV

GRAFIČNE USLUGE: RAZMNOŽEVANJE — FOTOKOPIRANJE

VPISUJEMO VSAK DAN

Vse podrobnejše informacije dobite v tajništvu
DELAVSKE UNIVERZE CELJE, Cankarjeva 1
telefon 25-620 ali 25-631

E. Hedžet, p. direktorja Blagovnega centra bere zgodovino razvoja.

Da ne bo pomote, to je naš pevski zbor, vendar deluje pri Gostinskem podjetju in ne pri Blagovnem centru.

Tovariško prepričevanje.

Jure Toplak: Oh, kam bi dal (Golte).

Vitomil Dolinšek: Kako? Kaj ste rekli?

Trenutek, ki je vreden posnetka.

Jože Gračner: Vi kar kritizirate...

Valentin Vidmar: Jaz, delavski svet, smo...

S. Mele: »Dragi Čakš, resda ni to iz čistega zlata, je pa zato še več vredno, ker ti je dal kolektiv...«

TEKO Celje

Akcija NNNP 1984

V skladu s programom dela in aktivnostmi komiteja za SLO in družbeno samozasčito so v začetku oktobra v delovni organizaciji TEKO Celje izvedli načrtovano akcijo NNNP 1984.

Nameravali so preveriti akcijsko-mobilno usposobljenost komiteja za SLO in družbeno samozasčito, kurirjev, usposobljenost in mobilnost civilne zaščite, pripadnikov narodne zaščite in informativno propagandne komisije.

Akcija je vključevala več reči. Pripravili so orientacijski pohod, dolg pet kilometrov. Start je bil na Skalni kleti, udeleženci so šli mimo dveh orientacijskih kontrol v Zagradu do cilja, določenega na orientacijski karti na Starem gradu. Poleg kontrol so morali opraviti teoretični preiz-

kus znanja s področja civilne in narodne zaščite, širše samoupravne zakonodaje, iz znamenitosti celjskega območja in praktični preizkus znanja nudenja prve pomoči.

Ob uvodnih besedah predsednika komiteja in upravitelja OVN so vse ekipe na startnem mestu prejele pisna navodila, propozicije in orientacijsko karto. Pohoda se je udeležilo deset ekip. Vsaka ekipa je na cilju komisiji oddala orientacijsko karto, na kateri je komisija označila čas pohoda. Člani komisije so ponudili zaprte kuverte s testnimi vprašanji, na katera so morale ekipe pisno odgovoriti. Na osnovi odgovorov je komisija ocenjevala uspešnost oziroma neuspešnost posameznih ekip. Tri najuspešnejše ekipe so pre-

jele pismena priznanja, ki jih je podelil vodja obrambnih priprav. Najbolje so se odrezale ekipa št. 1 (vodja Anica Žabkar, člana Marija Gračner in Jože Kršlin), ekipa št. 5 (vodja Maruša Medved, člana Bojan Leskovšek in Suzana Stojan) in ekipa št. 6 (vodja Marija Hajsinger, članici Adrijana Savšek in Štefka Škoflek).

Takoj po zaključku se je sestel komite in ocenil akcijo NNNP 1984. Menili so, da je akcija v celoti uspela, kurirji so naloge, ki izhajajo iz OVN, opravili zelo uspešno, opravljeni testi kažejo, da so ekipe tehnično in strokovno kvalitetno usposobljene. Vsi so k akciji pristopili s polno mero odgovornosti, zavedajoč se, da opravljajo naloge in obveznosti delavca v združenem delu in državljana SFRJ.

Kegljaške in teniške vesti z Dobrne

V Zdravilišču Dobrna so pripravili ekipni turnir v kegljanju za moške in ženske s po 50 lučaji in teniški turnir za moške posamezno.

Prvo mesto v kegljanju za moške je osvojila ekipa Tkanine Celje s 732 podrtimi keglji v postavi Kmet, Snedič, Vehovar in Turk, ki je za ekipo podrl največ kegljev (200). Drugo mesto je osvojila ekipa domačinov s 686 podrtimi keglji, tretje mesto pa Blagovni center s 683 podrtimi keglji. Četrta je bila ekipa

TEKO Celje s 631 podrtimi keglji, s petim mestom pa se je morala zadovoljiti ekipa Kmetijske zadruge Celje s 498 podrtimi keglji.

Tekmovala so štiri ženske ekipe. Prvo mesto je osvojila ekipa Tkanine s 655 podrtimi keglji v postavi Zalokar, Janč, Fegeš in Vrtačnik, ki je za ekipo podrla največ kegljev (177). Drugo mesto je osvojila ekipa Zdravilišča Dobrna s 599 podrtimi keglji, tretja je bila ekipa Blagovnega centra s 599 keglji in

četrta ekipa TEKO s 561 podrtimi keglji.

Zaradi premajhne udeležbe so se moški v tenisu pomerili posamično. Prvo mesto je osvojil Slavko Lisec, Hoteli in gostinstvo Celje, drugi je bil Milan Rožič, Blagovni center Celje, tretji pa Zmago Tanjšek, Zdravilišče Dobrna.

Posebno pohvalo zaslužijo mentorji oziroma športni referent Zmago Tanjšek, ki je s pomočjo sodniškega zbora odlično do konca speljal tekmovanje.

Jože Grobelnik

Malo za šalo, malo zares...

Zalivanje z morsko vodo

Ali lahko morska voda pri namakanju nadomesti sladko vodo? Raziskave, ki so jih opravili strokovnjaki letonskega inštituta na dveh kmetijskih posevkih nedaleč od Rige, so dale zanimive rezultate.

Pokazalo se je, da so najodpornije vrste večletnih trav, ki jih uporabljajo za krmilne rastline (ovčja bilnica, rdeča bilnica, travniška latovka, lucerna), med zelenjavo pa repa, rdeča pesa, sladkorna pesa, zelje in korenje. Nekoliko bolj škoduje slana voda paradizniku in cvetači. Pri delež in kvaliteta vseh teh kultur nista bila zaradi zalivanja s slano vodo prav nič manjša, njihova kemična sestava pa se je le spremenila...

glodalci, žuželke, nekateri polži, črvi, mikrobi, plevel, glivice in virusi. Ta količina bi zadostovala za prehrano 150 milijonov ljudi.

Sum o rekordih

Ali je vedno mogoče verjeti rekordom? Ne. Tako so ugotovili športni strokovnjaki, ki so se spomnili tistega, kar so se učili pri fiziki.

V številnih športnih disciplinah so med časom zmagovalca in premaganca le stotinke sekunde.

V tem je tudi razlog za sum o rekordu: zvok startnega znaka — žvižga ali strela — prepotuje v stotinki sekunde komaj nekaj več kot tri metre. Sklep je logičen: bližji ko je športnik na startu sodniku, več je možnosti, da bo zmagal, ker bo za stotinko ali dve prej slišal znak za start.

učiteljev: mogoče dnevnic za vsak dan, ki ga bodo učenci prebili v šoli?

Milijoni korenin

Ste že slišali, da se naravoslovci ukvarjajo tudi s štetjem korenin in korenin različnih rastlin, če se jim to zdi potrebno. Tako so prešteli, koliko korenin, do tistih najtanjših, ima rženo steblo: našli so jih kar 13 milijonov. Tudi izmerili so jih in ugotovili, da njihova skupna dolžina znaša približno 600 kilometrov. Toda to še ni vse. Iz teh korenin molijo še tanjše, bojda naj bi jih bilo okoli 14 milijard, njihovo skupno dolžino pa so ocenili na približno 8700 kilometrov.

Eno najdražjih mest

Ali veste, da je eno najdražjih mest na svetu Kinšasa, glavno mesto Zaira. Za spanje in hrano bo moral tujec odšteti 190 dolarjev na dan. Za Kinšaso ne zadržuje veliko Džeda (Saudska Arabija), kjer bo turist vsak dan porabil 163 dolarjev.

Najmanjši pajek

Preteklo leto so v tropskih gozdovih Paname odkrili najmanjšega do zdaj znanega pajka. Drobna živalica je bila dolga le 0,8 milimetra.

Mešanec med tigrom in levom

Ali ste že slišali, da je v živalskem vrtu nedaleč od Pariza prišel na svet mešanec med tigrom in levom. Tudi mati tega mladčca je bila mešanica, zato pa je oče stooštotni lev.

Žito v nič

Ali ste že slišali, da je mednarodna organizacija za kmetijstvo pri Združenih narodih objavila podatek o vsakoletnih visokih izgubah žit, ki znašajo 33 milijonov ton. Te izgube povzročajo

Nenavadna ura

Ena izmed najbolj nenavadnih ur je razstavljen v mestnem muzeju v Saratovu (SZ). Uro so izdelali v Franciji, ima 95 številnic in 25 vzmeti za navijanje. Istočasno kaže, koliko je ura v različnih časovnih pasovih, poleg tega še dneve, mesece in leta po gregorijanskem, mohamedanskem, danskem in židovskem koledarju.

En šolski dan — ena dnevnic

Tudi prosvetni delavci v Miamiu imajo sitnosti z otroki, ki bežijo oziroma »špricao« šolo, zato so pred nedavnim sklenili preiti na nevzgojno podkupovanje. Učencem, ki v določenem številu tednov ne izostanejo od pouka, dajo majice, hamburgerje, igrače. Nekateri se sprašujejo, kakšen bo naslednji korak

Nagrade za novoletno nagradno križanko

1. nagrada 1.000 din.
2. nagrada 750 din
3. nagrada 500 din in dve nagradi po 250 din.

